

296X01381
H συνέντευξη 3-9 Αυγ. 1996
Γ. Χατζηδάκης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μ' ένα πλούσιο λογοτεχνικό έργο, που χαρακτηρίζεται από λεκτικό πλούτο, ευαισθησία και εκστατική διάθεση, με ευδοκίμηση στη θεατρική γραφή, απόπειρες που δικαιώθηκαν στη σκηνή και με διαφυγές στους οριζόντες της ποίησης, η Μαρία Λαμπαδαρίδου - Πόθου κατέχει ξεχωριστή θέση στα ελληνικά γράμματα. Η προσέγγισή μας έχει σκοπό να φέρει την εκλεκτή συγγραφέα κοντά στο κοινό της «P/T» αλλά και να αναδείξει τα πλούσια κοιτάσματα που διαθέτουν ακόμα οι πηγές του Αιγαίου.

“Η παιδική μου ηλικία στη Λήμνο. Εκεί έζησα και μεγάλωσα κι ακόμα, λέω, αν ψάξω μέσα μου, θα βρω το άρωμα του κάμπου και της καλαμιάς, θα βρω τον πελαγίο άνεμο. Οι πανέμορφοι θρύλοι του νησιού, οι θαμμένοι ναοί και τα αγάλματα των θεών της, όλα αυτά διαμόρφωσαν την ψυχή μου. Όμως, πέρα απ' αυτό, παιδί, στην Κατοχή, εκεί έζησα τον πρώτο φόβο και την πρώτη επαφή με το παράλογο της ανθρώπινης εξόντωσης, μια εμπειρία τραυματική, που μεταπονήθηκε μέσα μου — μόνη η φαντασία του παιδιού έχει τη δύναμη να μυθοποιεί ό,τι το τραυματίζει, υπερβαίνοντάς το. Αυτό πάνω - κάτω είναι, θα έλεγα, το “στίγμα” μου, αφετηρίες και αναγωγές της ζωής μου, μυθοποιημένοι παράδεισοι, ένας κόσμος ολοκληρωτός.”

— Ποιό από τα βιβλία σας δίνει πιο ανάγλυφα τον κόσμο εκείνο;

«Ένα βιβλίο που θεωρώ ότι είναι το καλύτερό μου και που ξέμεινε στα ράφια του βιβλιοπωλείου. Είναι οι “Νύχτες του φεγγαριού”, ένα κρυστάλλινο κείμενο, που γράφτηκε στο σπίτι μου, στη Λήμνο, όταν ξαναπήγα, ύστερα από χρόνια, και είναι τα τραυματικά περιστατικά της Κατοχής μέσα από τα όνειρα της παιδικής ηλικίας. Γράφοντας το βιβλίο αυτό, έμαθα πως ο υπερρεαλισμός είναι η καθημερινή μας ζωή, πως υπάρχουμε σε παράλληλα επίπεδα, σε παράλληλες πραγματικότητες. Και τώρα λέω, ναι, η καθημερινότητά μας είναι ένας θρίαμβος του υπερρεαλισμού, φτάνει λίγο να παρατηρήσουμε τον εαυτό μας, να μπορούμε στο εσωτερικό τοπίο.»

— Πείτε μας για τις τελευταίες εκδόσεις σας. Το μυθιστόρημα «Γκριζα πολιτεία» ήταν στα μπεστ σέλερ Μαρτίου - Απριλίου;

«Συνήθως δεν συμπεριλαμβάνομαι στα μπεστ σέλερ κι αυτό που έγινε είναι μάλλον επίτευγμα του εκδότη μου. Η «Γκριζα πολιτεία» είναι ένα τρυφερό νεανικό μυθιστόρημα, γραμμένο με την ελλειπτική, ποιητική γραφή, την αναλυτική, όπως και τα άλλα μυθιστορήματά μου αυτού του είδους, που τα βγάζει ο Καλέντης: “Σώμα θυμήσου όχι μόνο το πόσο αγαπήθηκες”, “Λυκόφως της μοναξιάς”, “Ναταλία και Χριστίνα”, “Με τη λάμπα θυέλλης”. Υπάρχει το εσωτερικό πεδίο, το ψυχογραφικό, όπου περπατάει ο λόγος, να ανοίξει δρόμο στις ψυχικές περιοχές, να τις φωτίσει. Αν μπορεί να το κάνει. Όσο μπορεί. Να καταγράψει το αθέατο, να, αυτή είναι η προσπάθειά μου ως πεζογράφου.»

Η άλλη μορφή των μυθιστορημάτων μου είναι τα ιστορικά, που ο Κέδρος έχει κατατάξει στη νεανική λογοτεχνία και έχουν διαβαστεί από χιλιάδες νέους. Η “Μαρούλα” μου πάει στη ένατη έκδοσή της, η “Δοξανιώ” μου στην πέμπτη, ο “Νικηφόρος Φωκάς” στην τρίτη. Είναι και το μυθιστόρημα που τώρα τελειώνω.»

— Πριν μιλήσουμε για το νέο σας αυτό μυθιστόρημα, πείτε μας για το βραβείο πεζογραφίας που πήρατε πρόσφατα από την Ακαδημία Αθηνών, Ίδρυμα Ουράνη, για τη “Λάμπα θυέλλης”.

«Το βραβείο είναι ένα μικρό διάλειμμα χαράς και ύστερα συνεχίζεις πάλι το μοναχικό δρόμο. Όμως αυτές οι λίγες στιγμές χαράς είναι σημαντικές, γιατί είναι τιμή και μια κάποια δικαίωση και σου δίνουν κουράγιο να συνεχίσεις να πορεύεσαι ενάντια. Γιατί το να γράφεις ένα μυθιστόρημα ή μια συλλογή ποιημάτων στις μέρες μας είναι μια πορεία ενάντια σε όλα εκείνα που σε συνθλίβουν καθημερινά, που σε σπρώχνουν σε συμβιβασμούς λήθης.»

— Όσο για τη “Λάμπα θυέλλης” πιστεύω πως είναι ένα μυθιστόρημα συμβολικό των καιρών μας. Υπάρχει σ' αυτό η σταυρική περιπέτεια του σύγχρονου ανθρώπου, όπως μπορεί να ιδωθεί μέσα από το μύθο. Κι ενώ στα άλλα μου μυθιστορήματα έχω ηρωίδες γυναίκες, σε αυτό είναι ένας νέος άντρας, που πολύ τον πόνεσα, τον συμπόνεσα, έτσι καθώς παγιδεύτηκε μέσα στα εξωφυσικά σημάδια.

— Και τώρα για το μυθιστόρημα που ετοιμάζετε.

«Συνήθως δεν μιλώ για τα γραπτά μου, πριν βγουν,

Όλα έχουν βγει από την ψυχή και με ψυχή. Όταν αυτό που δίνεις είναι αληθινό, αγγίζει τον άλλο. Κι αυτό το βλέπω. Ο αναγνώστης μου το αγαπά το βιβλίο μου, δεν το πετά μόλις το τελειώσει, ως συνήθως, το ξέρω αυτό, το καταλαβαίνω από τα γράμματα που λαβαίνω. Και πολλές φορές προσπαθώ να τον φανταστώ να το διαβάζει. Είναι μια επικοινωνία αόρατη μαζί του.»

— Και η ποίηση;

«Λέω πως το πρώτο υλικό της δουλειάς μου είναι η ποίηση. Με ποίηση ξεκίνησα και μόνο μέσα από την ποίηση μπορώ να αναζητώ τη διαίσθησή μου για τον κόσμο και για την ύπαρξη. Εκεί είναι γυμνή η ψυχή μου, ανοχύρωτη. Και είναι σαν να δίνω στους άλλους την καθημερινή μου περιπέτεια, που είναι η προσωπική μου εμπειρία, οι δρόμοι της αυτογνωσίας μου. Ενώ στα μυθιστορήματά μου οχυρώνομαι πίσω από τη ζωή των φανταστικών μου προσώπων.»

— Στη Γαλλία κυκλοφόρησε η ποίησή σας μεταφρασμένη από τον Ζακ Λακαριέρ και στη Σουηδία μεταφράστηκε από τον Ρεντίν, το μεταφραστή του Ελύτη, και θα κυκλοφορήσει. Εδώ;

«Το “εδώ” πονάει. Ας μην το αγγίζουμε.»

— Ποια είναι η γνώμη σας για την τρέχουσα πνευματική μας “αγορά”;

«Προσπαθώ να μη με ενδιαφέρει. Υπάρχει μια ιδιότυπη και αναξιοκρατική αντιμετώπιση του πνευματικού ανθρώπου και αυτό είναι θλιβερό, είναι μια φθορά των Γραμμάτων μας. Υπάρχουν άξιοι συγγραφείς και ποιητές, άξιοι δημιουργοί, που τους περικυλίπτει σιωπή, απορριμμένοι από τα ΜΜΕ και από τους υπευθύνους των πολιτισμικών μας πραγμάτων. Κι ακόμα, υπάρχουν πρόσωπα που κυριαρχούν και κατευθύνουν την πνευματική μας “αγορά”, με στόχο τις προσωπικές ιδιοτελίες και όχι το σεβασμό στην αξία και στο μόχθο.»

Μαρία Λαμπαδαρίδου - Πόθου

γιατί φοβάμαι το βασκανό. Και ούτε προδημοσιεύω. Όμως τώρα, έχει τελειώσει πια, σε λίγο θα το παραδώσω στον Κέδρο, ελπίζω τέλος του έτους να κυκλοφορήσει. Ο τίτλος του είναι “Τα τέσσερα Β του βυζαντινού σταυρού”, αυτά του συμβόλου, που βρέθηκαν χαραγμένα σε κεραμικά θαμμένα στους τοίχους, στο παλάτι των Παλαιολόγων, του Πορφυρογέννητου και σε άλλα σημεία. Είναι ένα μεγάλο μυθιστόρημα, με παρέσυρε, με ιστορικό καμπά τις πενήντα επτά ημέρες της πολιορκίας της Βασιλεύουσας.

Είναι μια συνέχεια, θα έλεγα, των άλλων βυζαντινών μυθιστορημάτων που έγραψα.»

— Έχετε γράψει ποίηση, μυθιστορήματα, θέατρο. Πού υπάρχουν περισσότερο;